

heemkunde kring
DE VIERSCHAER
WOUW

scouting
WOUW

Vijftig gouden scoutingjaren

In gesprek met.....Adrie van Dorst

Adrie van Dorst werd kort na de oorlog gevraagd of hij leider wilde worden bij de Lambertusgroep. Hij was toen 21 jaar, net uit dienst en nog erg 'fanatiek'. De Lambertusgroep was in 1945 gestart onder leiding van Kees van Zundert, Antoon Baarendse en Toon van Oers. In onderstaand interview de beginhistorie, zoals die zich in de ogen van Adrie van Dorst heeft afgespeeld.

De Lambertusgroep bestond in die tijd uit junioren. Ze waren herkenbaar aan een rode das, terwijl voor de oudere kinderen de Leonardusgroep in het leven was geroepen. Hun leden droegen een gele das. Hun leiders waren Toon Baarendse, Kees van Zundert, Kees Goorden en Jan Geurts.

"Op een bepaald moment kwam Kees van Zundert vragen of ik misschien interesse had om de leiding van de jongste groep met kinderen van acht tot tien jaar op me te nemen. Ik kwam net uit dienst, mocht geen beroeps-militair worden, zoals ik graag wilde, had toch niets om handen en dus heb ik er in toegestemd.

Je moet wel bedenken dat het in die jaren geen vetpot was, ik was met mijn vijftiende al kostwinner. Er is dus geen sprake van de goeie, ouwe tijd. Het was puur armoede en niet alleen bij ons, maar in heel veel gezinnen."

De welpen en verkenneren waren toen herkenbaar aan een shirt en een baret. Hoeden waren er niet veel, want die waren voor die tijd ontzettend duur. Aan een baret was eenvoudig te komen, want die waren er meer dan genoeg over van het leger. Daarnaast hadden de jongens

een veloursbroek. Die werd vaak gemaakt van een oude lange broek van vader.

"Onze eerste activiteiten speelden zich af in de garage van dokter Voermans. Maar daar konden we niets laten staan. De garage moest na elke bijeenkomst wel opgeruimd worden.

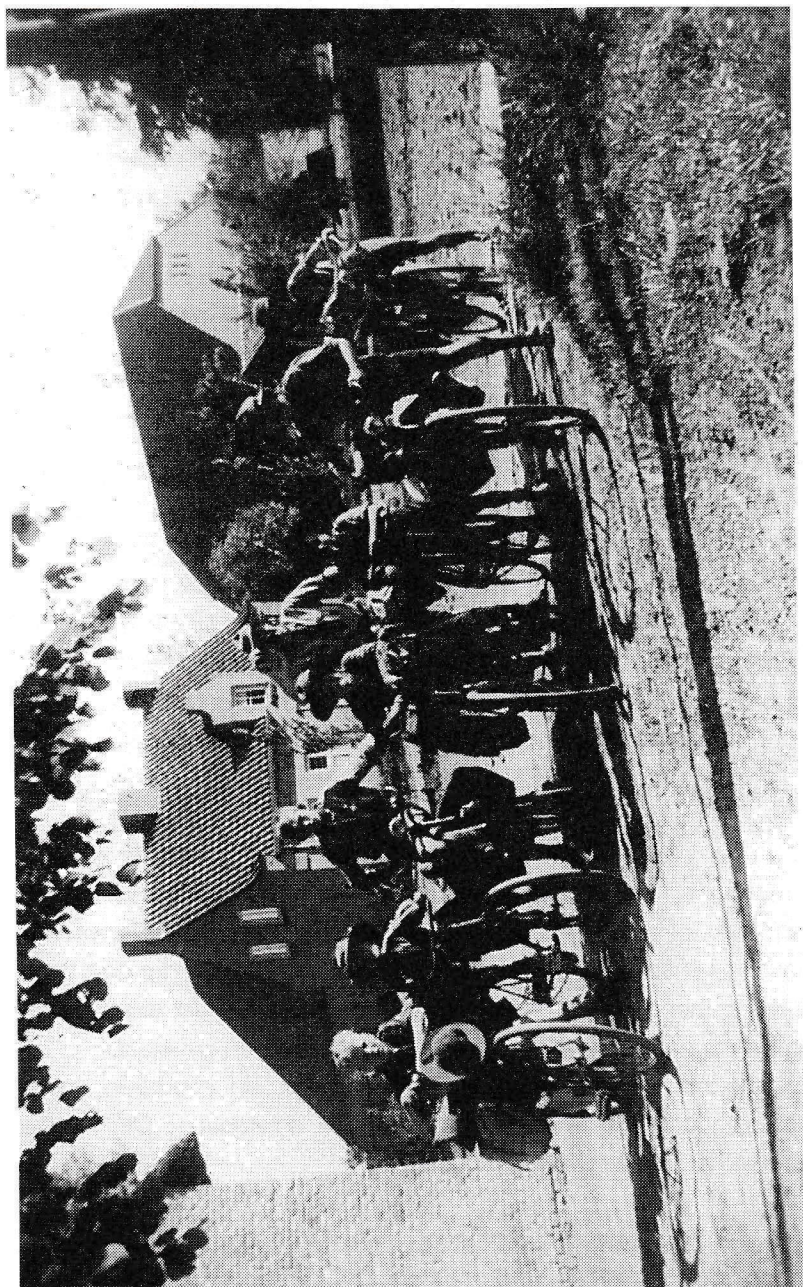
We openden steeds bij de vlag naast de garage. We stelden de kinderen dan in een carré op. Daar werd de verkennerwet opgezegd. Binnen in de garage mochten we natuurlijk ook geen patrouilleruimten aftimmeren.

We probeerden met zo weinig mogelijk geld, een zo aantrekkelijk mogelijk aanbod te doen. Daarom werden veel spelen gedaan, ook in de avonduren.

In die tijd waren de Jehova's getuigen in opkomst. Een geliefd spel was dan om iemand in het donker te overvallen en dan de klassieke vraag te stellen: "Bent jij bereid om te sterven". Frans Verpalen vergaloppeerde zich daarbij eens heel erg, want hij pakte burgemeester Hoebens bij zijn jas. Die kon er achteraf wel om lachen, gelukkig."

Tijdens de wekelijkse bijeenkomsten werd ook geoefend op de verschillende knopen en het sjorren. Jan van Dorst, een familielid van Adrie, was daar heel fel in. Hij liet zijn patrouille vaak bij hen thuis oefenen. Aan de zijgevel van het huis op de Roosendaalsebaan kwamen ze dan langs een touw van het dak naar beneden gegleden. Samen met die patrouille is hij ook eens naar een landelijke wedstrijd in Lunteren geweest. Seinen, knopen leggen, kaart- en kompaswerk en proberen zoveel mogelijk insignes te halen. Dat was in die tijd helemaal in. De mensen hadden een heel andere stijl van leven.

"Je moet bedenken dat de bijeenkomsten van Scouting op zaterdagmiddag waren. Iedereen moest 's morgens

De Wouwse verkenners gereed om op kamp te vertrekken. Let op de hopman met zijn prachtige 'hoed met vier deuken'. (Collectie mevrouw Mens-Roosendaal).

gewoon werken. Het was nog in de tijd dat er 48 uren per week werden gewerkt. Toen de zaterdag uiteindelijk vrij was, werden er in de week 45 uren gewerkt. Een werkdag van negen uur was heel normaal."

Blokhut

De blokhut achter de Schoolstraat komt uiteraard ook even op de proppen. Die zou, volgens Adrie van Dorst, in het begin van de jaren vijftig gebouwd zijn. Het gemeentearchief is daar niet duidelijk over, er is eigenlijk niets in te vinden over de bouw en hoe die tot stand kwam. In die beginperiode waren er veel mensen die het verkennerwerk niet zagen zitten. Toch telde de Lambertusgroep in de eerste jaren van haar bestaan vier patrouilles van zes man en dat waren toch vierentwintig leden. Als daar de Leonardusgroep bij werd geteld, was de jongenstak zo'n vijftig man groot.

"Natuurlijk gingen wij ook op kamp, maar dat mocht allemaal niets kosten in die periode direct na de oorlog. De tenten werden gehuurd of bij kennissen geleend. Elke patrouille moest daar zijn steentje aan bijdragen. Die patrouilles hadden namen, maar ik herinner me alleen nog de 'vossen'."

De Lambertus- en Leonardusgroep vielen ook onder een district. Tijdens districtsbijeenkomsten werd altijd het nodige geleerd, want ook toen al bestond er zo iets als een basisopleiding. Dat was het district Breda en daar werden ook cursussen gegeven om te leren op welke manier men het best kon kamperen en aan welke eisen dan voldaan moest worden.

Financiën

Van contributie, afdracht aan een landelijk bestuur en het financieel rondmaken van een kamp weet Adrie van Dorst zich niets te herinneren. Dat ging helemaal buiten hem om.

"Of er ook subsidie van de gemeente was? Daar weet ik eigenlijk niets van. Dat liep allemaal via Toon van Oers en Kees van Zundert. Zij regelden de financiën, ook met de ouders."

Vandaar ook dat Adrie van Dorst niet weet te vertellen of de blokhut achter de Schoolstraat uit eigen middelen werd betaald en of er aan dokter Voermans een vergoeding betaald moest worden voor het gebruik van de garage.

"Ik heb die blokhut nog net meegemaakt. We hadden daar veel meer mogelijkheden, want je hoefde niet elke week alles op te ruimen, we konden veel meer materiaal opbergen en als extra luxe kon de blokhut verwarmd worden."

Tot die tijd hadden we altijd in de kou gezeten. Niet als we moesten vergaderen natuurlijk, want dat werd altijd bij iemand thuis gedaan."

Met de meisjesafdelingen en de dames die daar de leiding hadden, was praktisch geen contact. Wel was er jaarlijks een bijeenkomst voor alle leiders en leidsters van scoutinggroepen. Dat gebeurde op initiatief van aalmoezenier Huijsmans. Die kwam ook regelmatig op de bijeenkomsten kijken wat er gedaan werd. Later werd dat overgenomen door kapelaan Hendrix.

De rang van de leiding was te herkennen aan een pluim op de hoed. Bij een groepsleider was die wit, een vaandrig had een rode, een hopman een groene en een commissaris een paarse pluim. Zo bestond er een duidelijk onderscheid. Dat onderscheid is er tot ver in de jaren zeventig gebleven. Die commissaris van het district kwam ook altijd op inspectie tijdens het kamp. Die inspecties werden later vervangen door kampbezoeken. Daar werd dan niet meer de nadruk gelegd op het controleren van de leiding, maar het ging om vriendschappelijke bezoeken.

Ingespannen over een touwbrug. Met dit soort activiteiten brachten de verkenners delen van hun kamp door. Een van de 'dapperen' is René van Merode. (Collectie P. van Leijsen-Roosendaal).

Kamp

Wie aan Scouting denkt, denkt aan weekends en een zomerkamp. Dat was natuurlijk ook direct na de oorlog en in het begin van de jaren vijftig het geval.

"We kampeerden onder meer in de 'witte duinen' bij Huijbergen. Kapelaan Oomen ging dan altijd mee. Ik weet dat hij een keer een eekhoorn mee naar de pastorie had genomen. Dat werd hem niet in dank afgenomen, want het dier bleek vlooiën te hebben en zo kwam de pastorie onder te zitten.

Tijdens het kamp was het altijd erg primitief, want we moesten met een kan water gaan halen in het dorp."

Die kampen staan nog diep in het geheugen gegrift van Adrie van Dorst. Zo weet hij van een kamp in Middelbeers waar een grote vrachtwagen werd gebruikt om de bagage en de fietsen mee weg te brengen. Elke patrouille kookte daar zijn eigen potje. Dat ging wel erg provisorisch in die begintijd, want materiaal was er praktisch nog niet.

"Het is eigenlijk ook jammer dat er uit die tijd zo weinig foto's zijn. Maar dat kwam natuurlijk ook omdat er weinig mensen een fototoestel hadden.

Koken gebeurde op houtvuur. Er werd een gat in de grond gemaakt met een rooster. Anderen kookten met een driepikkel. De leiding ging steeds bij een andere patrouille eten. Dat was niet alleen voor het eigen gemak, maar ook om de kookkunst van de patrouilles te kunnen beoordelen. Dat eten smaakte niet altijd even goed, want er brandde wel eens wat aan of soms was het eten niet gaar. En hier en daar zat nog wel eens wat zand tussen, maar dat schuurt de maag, zullen we maar zeggen.

Een bijkomend voordeel voor de jongens was dat ze zelf inkopen moesten doen en dan leerden ze meteen met geld omgaan."

Dat liep natuurlijk wel eens mis en dan kwam er een wat vreemd menu op tafel.

En dan komen natuurlijk de 'sterke verhalen' over de kampen boven drijven. Onmogelijk om die allemaal te vermelden, maar één uitzondering moet natuurlijk gemaakt worden.

"We waren in Middelbeers en hadden daar contact met de leiding van de verkenner. Midden in de nacht werd de tent waarin Toon van Oers en Toon Baarendse sliepen overvallen. De 'overvallers' gingen er met al het geld vandoor. De hopman en de vaandrig werden als gijzelaars meegenomen.

Iedereen ging er achter aan. Kees Goosen en Jan Somers gewapend met een knuppel en de rest nam het 'wapen' dat het dichtst voorhanden was mee om die 'boeven' te grazen te nemen. In een bosje blonk iets in de maneschijn. Een nader onderzoek, waarbij heel wat knietjes knikten, gaf aan dat het om een leeg blik ging!

Toen kwamen we bij een ven en aan de overkant brandde een vuurtje. We gingen niet om het ven heen, maar er dwars doorheen. Daar vonden we de beide 'Tonen' vastgebonden en het geld was er ook nog. Dat waren spannende avonturen. Natuurlijk werd later wel verteld hoe de vork in de steel stak."

Ook tijdens de weekends in Wouwse Plantage gebeurde er altijd wel iets zoals die keer toen iedereen in de schuur sliep, behalve Toon van Oers, die moest en zou in de tent slapen. 's Nachts werd zijn tent verplaatst en Toon sliep onder de blote hemel rustig verder. Er moest

10 juli 1965

De spelen

Het was de eerste keer na 5 weken dat ik weer kwam. Het eerst gingen we puzzelen. Het waren erg moeilijke puzzels. Daarna gingen we verder met een stangspel. 2 keer viel de stang uit elkaar. Dat was erg leuk. Daarna kregen we bontjes bouwen. We waren 3 flessen wisteballen. We kregen ook een doosje luijers. Ieder moest een luijer op de kops van de fles leggen. Daarna kregen we het kinningspel te spelen. Een ganstaf voorwerpen op tafel. We moesten allemaal op de gang gaan staan. Daarna werden we met voor nest binnen groepen. Daarna moesten we weer op de gang. We moesten alles opschrijven. Dus nest en het gijne nest waren. Het was een heel leuk middag. Daarna gingen we skiden.
Henkie Hellegers
Gids rode nest

In het logboek schreven de kinderen bij toerbeurt. Hier Henkie Hellegers die zich toen al een schrijver in de dop toonde. Later verschenen van zijn hand enkele boeken over de gemeente Dussen, waar hij toen burgemeester was.

nog veel moeite gedaan worden om hem met proppen (dennenappels) wakker te maken.

Materiaal

Materiaal voor de verkenners en het kamp kwam altijd 'via, via'. Hout om te sjoeren kwam uit de bossen van Wouwse Plantage, daar zorgde gemeenteopzichter Kees van Dorst voor. Andere dingen werden in de Scoutingwinkel in Breda gehaald, maar een fluitkoord werd gewoon zelf in elkaar geknutseld.

Er waren natuurlijk ook ouders die voor bepaalde spullen zorgden. Maar veel contact met ouders was er eigenlijk niet. Alleen tijdens het kamp werd er meestal een avond voor de vaders en moeders op touw gezet.

Soms moest er ook wel eens 'gesjoemeld' worden met geld, omdat niet alle ouders hun bijdrage konden betalen en dan werd er wel eens reductie gegeven of iets extra's uit de verenigingskas bijgedragen om ook de kinderen van ouders die het minder breed hadden mee op kamp te kunnen nemen.

Logboek

Al die activiteiten werden steeds aan het papier toevertrouwd, want ook de Lambertusgroep kende een logboek. Daar werden vaak fraaie verslagen en magnifieke tekeningen in gemaakt. Dat logboek ging steeds rond en elke week had iemand de taak om verslag te doen. Adrie van Dorst weet nog te vertellen dat op de eerste bladzijde een tekening stond van Madonna met het kindje Jezus en een spreuk er bij. Daar stond ook een uitgebreid kampverslag in te lezen. En de mogelijkheden om voor het kamp te sparen. De juiste prijs voor zo'n kamp weet Adrie van Dorst niet meer, maar in zijn herinnering kan het nooit veel meer van een gulden of drie of vier geweest zijn en daar mochten de ouders dan ook nog voor sparen. Als er meer kinderen uit een gezin meegingen, was het zelfs mogelijk om reductie te krijgen!

Die kampen blijken toch de meeste indruk gemaakt te hebben, zowel op de kinderen als op de leiding.

Wouw uit

In het begin van de jaren vijftig stopte Adrie van Dorst met zijn werk bij de verkenners. Hij bleef tot 1958 in Wouw en vertrok daarna naar elders. Toch bleef hij wel contacten houden en zo weet hij zich ter herinneren dat er ook in Moerstraten iets van Scouting geweest moet zijn waar meester Simons een leidende rol in gehad moet hebben. Als Adrie terugkijkt op zijn tijd bij Scouting, zou hij meteen opnieuw beginnen.

"Toen ik stopte, kon ik niet vermoeden dat bijna vijftig jaar later het Scoutingwerk nog steeds zou bestaan. Voor de oorlog was er ook wel zo iets als de verkenners, maar dat was alleen voor kinderen van gegoede burgers. Na de oorlog was het meer algemeen. Iedereen mocht meedoen en dat was de kracht van Scouting."

Wouw, 12 juli 1996

René Hermans

Deze uitgave werd mede mogelijk
door de financiële steun van de
Drankencentrale "Wouw" B.V.

